

TĖVIŠKĖS

AIDAI

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

LIETUVIAI PASAULYJE

Nr. 36 (1579) 1987 m. rugsėjo 9 d.

Melbourne

XXXII METAI

Blaivios mintys ir šaukštas deguto

IDOMŪS LIETUVOS KULTŪRININKŲ PASISAKYMAI

Pokario metais buvo lyg ir nu-traukti ryšiai su praeitim, mes bėgom nuo jos, leisdami nebau-džiamai dauzyti ir griauti. Nie-kaip negaliu užmiršti, kaip 1950 m. buvo nuverstos figūros nuo ka-tedros frontono. Visaip buvo ban-dyta paaiškinti: ir kad išmatavimai ne tie, ir kad pagrindiniame pro-jekte nebuvo tų figūrų... Bet juk M. Šulcas, užbaigęs L. Stuokos — Gucevičiaus darbą, irgi nepėsčias buvo, išmanė savo darbą. Jeigu taip žiūrėsime, tai rasim ir daugiau neatitikimų Stuokos projektui: vi-duje kuorai turėjo būti ne ant 16, o ant 12 kolonų, bareljefas portiko viduje taip pat ne pagal Stuokos projektą atliktas. Tai ką - nu-griauti? Tos figūros ant frontono stovėjo beveik 150 metų. Kas bū-tų likę iš Romos ar Paryžiaus, jeigu kiekvieną kartą būtų ideo-logiškai valiusi šių miestų pamink-lus? Arba vėl, Pilies tiltas per Vil-nią, statytas 1892 m. Septintojo dešimtmečio pradžioje jis buvo re-konstruojamas, ir ta proga kaž-kieno nurodymu buvo išluptos iš-turėklų metalinės detalės su Vy-timis. Sakytum vaikiškas požiū-ris, galima tik nusišypsoti, rimtai diskutuoti neišeina. Pastatė tą til-tą ne buržuazinė Lietuva ir ne po-ny Lenkija, o carinė Rusija. Tiems, kurie taip stengėsi 'ideologiškai apvalyti', galiu tik priminti, kad caro administracija buvo oficia-liai patvirtinusi Vyčių Vilniaus miesto herbu. Todėl jis ir atsirado tilto turėkluose. Esu tikras, dau-gelis vilniečių jo ligi tol nepaste-bėjo, tačiau pamatė išlupimą ir pasijuto užgauti".

"Taigi išaugo žmonių karta, ku-ri matė, kaip buvo griauinama po-kario metais, kaip mes patys obje-ktai - išdaužyti vitražai, išgrobsty-tas meninis bažnyčių inventorius, apleisti pastatai. Dabar įdėdami šimtus tūkstančių juos restauruo-dami. Tačiau kaip restauruoti žmonių sąmonę?.. Lygiai taip pat pas mus elgiamasi su senais vie-tovardžiais, su gatvių pavadinimais. Iš tikrųjų keista ir nesu-prantama, kad Vilniuje nėra S. Ne-ries, Maironio gatvių, o yra, pa-vyzdžiui, Gorkio gatvė. Dažname respublikos miestelyje rasime Gor-kio gatvę... O juk istorinius pava-dinius būtina būtinai išimtinai saugoti... Mes įpareigojami siekti, kad būtų išsaugota, kas likę, o ten, kur padaryta klaida, atitaisyti".

Sios dvi ilgokos pastraipos mūsų

BRONIUS KVIKLYS

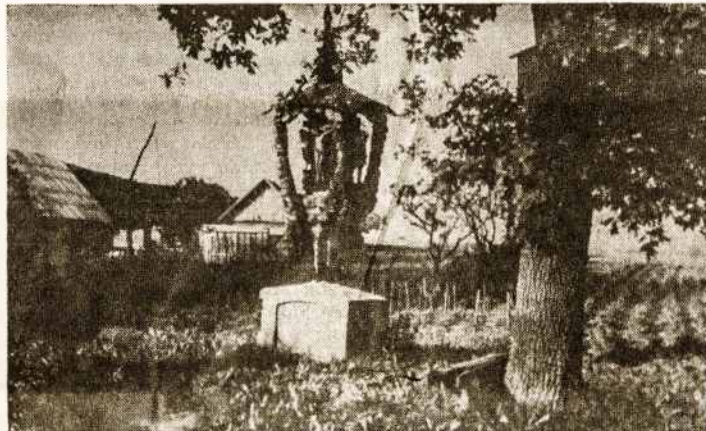
Mūsų specialus bendradarbis
Cikagoje

pacituotos - paimtos ne iš kokio nors išėivijos lietuvių leidinio, sakysime, ne iš "Lietuvos bažnyčių" tomų, kur daugelis panašių atvejų aprašyta ar bent suminėta, bet iš sovietinės spaudos, konkrečiai, iš Vilniuje leidžiam "Pergalės", žur-nalo (Nr. 6, 1987). Čia cituotus žo-džius pasakė okup. Lietuvos žino-mas rašytojas Justinas Marcinke-vičius vieno pokalbio kultūrinių paminklų apsaugos reikalu. Kiti pokalbio dalyviai: prof. dr. Br. Genzelis, arch. Algimantas Nas-vytis, Kultūros paminklų apsau-gos įstaigos v-ko pavaduotojas Jo-nas Leskevičius, direktorius Al. Lukšas, rašytojas Alg. Baltakis, Vyt. Bubnys, Marcelijus Martinai-tis.

Iš pokalbyje pareikštų atvirų pasisakymų aiškėja, kad nemažas skaičius lietuvių kultūros pamink-lų, kad ir oficialiai saugomų valstybės, "dingsta". Senkapiai ir net piliakalniai suariami, naikinami. Kaip pavyzdys nurodomas Pajau-tos slėnis Kernavėje. Kaip žinia, pereitais metais ten buvo archeo-logų aptikta didžiulio XIII a. Ker-navės miesto liekanos. Tačiau tų pačių metų rudenį, kai archeologai jau buvo iš minėto slėnio išėję, Kernavės kolchozas dalį šio slėnio, kur buvo daromi tyrinėjimai, su-rė. Padaryta žala kultūros pamink-lui siekusi 60.000 rublių, tačiau teismas priėmė nuosprendį, ku-riu kaltininkai turėsia sumokėti tik 1.000 rublių.

Tas pats J. Marcinkevičius nu-rodė kitą kultūros paminklų nai-kinimo pavyzdį. Pustelninkų kai-me, Mašioto sodyboje, kur gimė ir augo rašytojas Pranas Mašiotas (jo raštus net bolševikai gerbia), augo senas jovar-o medis. Bet "tie-siant melioracijos griovį", kaip tik jovaras ir užkliuvo. Kad ir kiek

(Nukelta į 2 psl.)

Lietuvos kaime naujai pastatyta koplytėlė

AUSTRIJOS KATALIKAI APGAILESTAUJA LIETUVOS IZOLIAVIMĄ

Vienos arkivyskupijos savitraš-raštis "Wiener Kirchenzeitung" Austrijoje atspausdino tarptauti-nės Krikščionių solidarumo orga-nizacijos atvirą laišką TSRS ge-neraliniam konsului Salzburge. Laiš-ko autoriai apgailestauja, kad nei Austrijos, nei kitų užsienio kraštų katalikų delegacijom nebuvo leis-ta dalyvauti Lietuvos krikšto ju-biliejaus iškilmėse Vilniuje š.m. birželio 28 d. Iškilmingame ju-biliejaus minėjime nebuvo leista da-lyvauti net Salzburgo krašto at-

stovams, nors - kaip žinoma - Salz-burgo kraštas ir Lietuva yra už-mezgę draugystės ir bendradar-biavimo ryšius. Toks Lietuvos izo-liavimas nuo pasaulio yra sovieti-nio saugumo KGB politikos dalis, — pažymi Krikščionių solidarumo internacionalas. — Panašiai nuo pasaulio buvo izoliuota ir Lietuvos Bažnyčia prieš trejus metus iškil-mingai minint Lietuvos globėjo šv. Kazimiero mirties sukaktį.

Panašiai izoliuota buvo ir Lat-vija, kai ji praėjusia's metais mi-

— Japonijoje lietuvis misionie-rius kun. Albinas Margevičius at-siuntė iš Japonijos anglų kalba dviejų laikraščių labiausiai skaito-mų iškarpas "The Japan Times" ir "Asahi Evening News" - rug-pjūčio 24 d. laidų, kur plačiai ra-šo apie Pabaltijo valstybes - Lie-tuvą, Latviją ir Estiją, kai savo sostinėse rugpjūčio 23 d. demons-tracijomis minėjo Molotovo - Rib-bentropo paktą 1939. VIII. 23, pa-sidalinant Rytų Europą, o Pabal-tijo valstybės tuo sandėriu buvo sovietų okupuotos. Mini, kad so-vietų dezinformacija tuojau pat sie-kė suniekti tas demonstracijas, bet bijo paskelbti tuos slaptus do-kumentus, kuriais pasiglemžė Pa-baltijo valstybes.

— "The Voice of the Martyrs" — Krikščionių misija komunistų pasauliui rugsėjo laidoje įdėjo iš Vilniaus šv. Kazimiero bažnyčią ir klausia: "Ar tai religijos laisvė?, — kai tų katalikų bažnyčią sovie-tai okupuotoje Lietuvoje pavertė i ateistų muziejų".

— Vasario 16 lietuvių gimnazi-joje Vakarų Vokietijoje įvyko lie-tuvių jaunimo sąjungos suvažia-vimas aptarti pasirengimus dėl Australijoje ruošiamo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso. Bu-vo nutarta iš Vokietijos pasiūsti devynius savo sąjungos atstovus ir tame suvažiavime demokratiš-kaai buvo išrinkti tie 9 atstovai.

— Vatikaną pasiekė žinia, kad rugpjūčio 21 d. Vilniaus kapinėse buvo palaidota lietuvių sąžinės be-laisvio Povilo Pečeliūno motina. Laidotuvėse šalia artimųjų ir drau-gų dalyvavo ir velionės sūnus Po-vilas Pečeliūnas, atvykęs iš trem-ties Igrime, Tiumenės srityje. Lie-tuvių kalbos mokytojas Povilas Pečeliūnas 1980 m. buvo nuteistas trejus metus kalėti griežto režimo lageryje ir penkerius metus trem-ties už Uralo sovietų Azijoje, sritis kuri nusitęsia iki Ledynotojo vandenyno. Jis nubaustas už tari-amą bendradarbiavimą pagrind-žio lietuvių spaudoje "Alma Ma-ter" ir "Perspektivose". Povilo Pečeliūno sveikata jau visiškai silpna, priverstas sunkiai di. bti, kai ten ir klimatas vos perneša-mas, trūksta deguonies, sunku kvėpuoti. Povilas Pečeliūnas po motinos palaidojimo vėl turėjo vykti i Sibirą rugsėjo 2 d. Taip sovietai kankina lietuvius patriotus.

— Punsko lietuvių gimnazija Lenkijoje jau atšventė savo veiks-los 30 metų sukaktį. Per tą laiko-tarpį lietuvių gimnaziją baigė 550 abiturientų, iš jų 200 jau išgijo arba baigia siekti aukštojo moks-lo - universitetuose išsilavinimo, penki iš jų pasiekė mokslų dak-taro laipsnius. Kasmet gimnazijos keturiose paskutinėse klasėse mo-kosi apie 100 jaunuolių, berniukų ir mergaičių iš Punsko bei Seinų krašto. Išskyrus lenkų kalbą ir is-toriją, visi kiti likusieji dalykai dėstomi lietuvių kalba.

LRTV

Blaivios mintys ir šaukštas deguto

(Atkelta iš 1 puslapio)

prašė vietos mokytojai bei mokinukai, vis tiek tą jovarą nuvertė — plane numatyta, plane nurodyta. Sako, vaikai laužė jovaro šakelės ir nešė į mokyklą, prie rašytojo knygu dėjo... O kai toje vietoje buvo pasodintas mažas jovarėlis, tai po nakties rado išrautą ir sulaužytą... Taip ir norisi paklausti: ar daug prikulta iš to sklypelio, kur buvo užėmęs rašytojo medis?"

Minėtame pokalbyje buvo ir daugiau blavių balsų. Galima net sakyti, kad visi balsai buvo blaviūs. Ypač pasisakyta prieš senų lietuviškų sodybų naikinimą. Prof. Br. Genzelis: "Protėvių architektūra priklauso visiems, bet, deja, su tuo nenorima sutikti, nenorima suprasti, o tai audrina visuomenę. Kultūra remiasi simboliais, juos naikinant žudoma kultūra apskritai. Pagaliau turime suprasti, jog esama žmonių šventų dalykų". O dėl gatvių vardų jis taip pasakė: "Gal būt galima, pagerbiant žymius asmenis, kurie ir neturėjo tiesioginių kontaktų su mūsų kraštu, jų vardus pavadinti mūsų miesto gatves naujuose rajonuose, o ne senamiesčio sąskaita".

Rašyt. M. Martinaitis, skaudžiai pergyvenęs sodybų naikinimą: "Buldozerininkai veja nuo griau-namo pastato, valdininkas nesišneka, siunčia pas kitą tokį patį. O čia memorialinė sodyba buldozerių nustumta, čia dingo kultūros paminklas, čia sužalota unikali gatvė. Toliau jis sako: "Taip sunyksta šimtamečiai medžiai, kai šalia padaromos plynios, užleidžiami vėjai. O kada pradėta tas plynias daryti? Gal tada, kai buvo paimti žuvusiųjų daiktai, baldai, išimti langai, kai mėtėsi muzikos instrumentai? O gal tada, kai ugnį prasikurdavom iš Jovaro dvaro parsivežtais popieriais, tarp kurių, kaip dabar spėju buvo M. Davainio - Silvestraičio knygu. Gal tada, kai po nakties nerasdavom stogastulpių. O gal tada, kai išėjom iš namų pasijutę juose nereikalingi? Gal tada, sodybavietėse, užsigerdami degtine, deginome me-dinius tėvų įrankius".

Tai tik keletas ištraukų iš okup. Lietuvos kultūrininkų pokalbių, kuriuos užrašė Vaidotas Daunys. Bet ir kitos, dėl vietos stokos mūsų necituotos mintys bei pasisakymai, labai įdomūs. Tai rodo, kad mūsų kultūrininkai savajai tautai dar gyvi.

O dabar antraštėje žadėtas "šaukštas deguto". Š.m. rugpjūčio 1 d. "Valstiečių laikraštis" paskel-

bė Lietuvos komunistų partijos I sekretoriaus (Maskvos statybinio) Petro Griškevičiaus kalbą KP centro komiteto VIII plenumo. P. Griškevičius, išbaręs įvairius pareigūnus dėl nevykdymo "perestroikos", išbarė ir save: "TSKP CK mums nurodo rimtus ateistinio auklėjimo trūkumus respublikoje. Mūsų darbas šioje srityje pripa-

žintas nepatenkinamu. Pažymima, jog Lietuvos kom. partijos CK biuras, asmeniškai aš, kaip CK pirminis sekretorius, neparodėme reikiamo atsakingumo ir atkaklumo vykdant pavidimus, susijusius su ateistinio darbo uždaviniais. Tai rūstus, bet teisingas įvertinimas, iš kurio mes visi turime padaryti rimčiausias išvadas".

Erdvės tyrinėjimai

Erdvės tyrinėjime amerikiečiai jau yra paskelbę bent keletą projektų. Vienas iš jų yra tyrinėti saulės sistemos objektus - kometas ir kitus kūnus bei pačias planetas. Šis uždavinys priklausytų ne vien amerikiečiams. Šioje srityje gali būti bendradarbiavimas ir su kitais kraštais.

Kitas užsimojimas būtų žmogų pasiųsti į Marsą. Mėnulyje žmogus jau buvo, bet Marse dar ne, nes jis daug toliau nuo Žemės. Skaičiuojama, kad čia reiktų bent penkis kartus didesnės jėgos. Tai būtų panaši kelionė, kaip Apollo į Mėnulį. Čia projektuojama, kad raketa su instrumentais išskristų anksčiau ir ne taip dideliu greičiu. Vėliau išskristų kita raketa su žmonėmis, kuri turėtų pasivyti pirmąją raketą. Raketos erdvėje susitvarkiusios, turėtų viena leisti su pora keleivių į Marso paviršių, o kita skristų aplink Marsą. Po tyrinėjimų Marse raketa vėl pakiltų į savo orbitą ir čia sutiktų didžiąją raketą, į kurią susikraustytų Marso žmonės su visais aparatais ir tuomet didžioji raketa pasileistų kelionėn atgal į Žemę.

Viskas būtų panašu, kaip skristi į Mėnulį, bet čia tik skirtumas, kad kelionė daug ilgesnė. Jei iki Mėnulio raketa skrenda apie 12 val., tai iki Marso tokia kelionė truktų 3 mėnesius. Dar negana to. Žemė apie saulę apskrenda per vienerius metus, o Marsas tik per 2 metus. Arčiausia Marsas su Žeme vėl susitiks tik po 2 metų. Taip, jei nori, Marse ir sėdėk porą metų, kol Žemė vėl priartės prie Marso. Todėl ši kelionė į Marsą yra daug sunkesnė, negu į Mėnulį.

Dar kitas Amerikos projektas yra Mėnulyje apgyvendinti žmogų. Atrodo lyg juokinga, kad gyventų žmogus ten, kur oro nėra, nei vandens, nei augmenijos, nei maisto. Tačiau amerikiečiai skelbia, kad Mėnulyje 2.000 metais jau gyvens apie 30 žmonių. Suprantama, kad tai nebus ištinis gyven-

imas. Bus tik įrengta bazė, kurioje galės gyventi apie 30 žmonių. Toji bazė bus, sakysime, didelis, patogus namas su įvairiais įrengimais. Vandens bus privežta užtenkamai, o gal jį ir mašinos gamins. Kitos mašinos oro tiekimui ir jo reguliavimui. Maistas gana kondensuotas, bet jis praskiedžiamas vandenyje, kad skrandis neišdžiūtų. Visi kiti patogumai, kaip Žemėje, televizija iš visų Žemės kraštų. Telefonu kalbėk, kur nori. Jei tą susisiekimą su Mėnuliu kiek ištobulins, atsirast tokių, kurie važiuos ten paatostogauti.

Tikslas tokios bazės mėnulyje nėra pramoginis. Iš Mėnulio yra labai lengva stebėti žvaigždes, nes ten nėra atmosferos. Taip tikima iš Mėnulio pasiekti daug didesnius erdves tolius. O gal bus surasta ir naujų žvaigždynų, kurių mes dar nežinome, gal bus rasta kur nors gyvenantis toks žmogus, kaip ir mes.

P. Vaseris

AR BUS MASKVOJ PAMINKLAS STALINO AUKOMS?

Sovietų literatūrinis mėnraštis "Znamia", kaip praneša užsienio spaudos agentūros, atspausdino vieno skaitytojo Irkutske laišką, kuriame siūloma pastatyti paminklą Stalino teroro aukoms.

Skaitytojo nuomone paminklas turėtų būti didelė granito siena, be jokio užrašo, su išgraviuotais nesuskaitomų vyrų, moterų ir vaikų kenčiančiais ir maldaujančiais veidais. Prie paminklo turėtų degti amžina ugnis. Skaitytojas mano, kad paminklas turėtų būti pastatytas Maskvoje, arba Magadane ar Vorkutoje, ten, kur buvo liūdniausiai pagarsėjusios Stalino koncentracijos stovyklos.

Mėnraštis "Znamia" taip pat atspausdino kai kurių kitų skaitytojų reakcijas į šį pasiūlymą: vieni jam pilnai pritaria, kiti piktnasi, kad yra išdrįstančiųjų juodinti Stalino atminimą. Vienas skaitytojas pritariantis paminklo Stalino aukom pastatymu, rašo: Jei neatskleisime visos tiesos, būsim tikrai verti kitų tautų paniekos.

L.RTV

Įvykiai

● **Canberra.** Sir Zelman Cowen, buvęs Australijos generalinis gubernatorius, dabar Konstitucijos komiteto pirmininkas, "The Age" pranešimu, siūlo vyriausybei iš Federalinio Senato atimti teisę vyriausybei užblokuoti finansus, kaip 1975 m. Senatas užblokavo Whitlamo vyriausybei lešas ir išgelbėjo Australiją nuo slinkimo į Sovietų glėbį. Australijos Teisų Lygos biuletenis "On Target" VIII. 28 praneša, kad Sir Zelman yra atsidavęs sionistų politikai.

● **Sydnejus.** Buvęs NSW Darbo partijos ministeris Rex Jackson, 59 m. amžiaus, teismo nubautas 7½ metų kalėjimo už kyšių ėmimą, už pinigų išleisdamas kalinius iš kalėjimų. Dar anksčiau jis buvo boksininku. Iš parlamento pasitraukė pernai, gaudamas 250 tūkstančių superannuation.

● **Perthas.** Liberalų lydeio pavaduotojas Ian Laurence, 46 m., pranešė, kad pasitraukia iš politikos ir perėina į savo brolio pelningesnį biznį.

● "The Age" dienraščio žmonių apklausinėjimu, paskelbtu rugsėjo 5 d., už ką dabar žmonės balsuotų, jeigu būtų federaliniai rinkimai, tai už Darbo partiją ir Liberalų - Tautinės partijos koaliciją balsuotojai pasisakė po lygiai 42%, Demokratai gautų 12%, tačiau jų lyderių populiarumas nukrito: ministerio pirmininko Mr. Hawke populiarumas iš 48% nukrito į 45%, opozicijos lyderio Mr. Howard nukrito nuo 36% į 29%.

● **Maskva.** Sovietų teismas nubaudė vokiečių lakūną Mathias Rust, 19 m. amžiaus, ketveriems metams į koncentracijos lagerį už tai, kad gegužės 28 d. vienmotoriniu lėktuvu iš Helsinkio įskrido į sovietų teritoriją ir Maskvoje nusileido ant Raudonosios aikštės, norėdamas pasikalbėti su Go-bačiovu dėl taikos. Sovietų teismas jį kaltino chuliganizmu. Gegužės mėnesį Rust tapo Vokietijos herojum, nes Rusijos gynybos nepasitebėtas sugebėjo nukristi net į pačią Maskvos širdį ir ten nusileisti prieš Kremliaus vartus.

● **Manila.** Rugpjūčio 28 d. būrys žymių karininkų su savo daliniais, vadovaujant pulkininkui G. Honassan, 39 metų amžiaus, bandė nuversti Mrs. Aquino vyriausybę dėl jos per silpnos laikusenos prieš komunistus, kurių suorganizuota Naujoji liaudies armija jau turi užvaldžiusi keletą salų. Per sukilimą žuvo virš 50 žmonių, 280 sužeistų, bet pats sukilimo vadas paspruko ir toliau planuoja vistik nuversti valdžią.

● **Maskva.** "Literaturnaja Gazeta" savo paskutinėje laidoje aštriai kritikuoja Ukrainos Gruševo miestelio valdžios elgesį su tikinčiais. Milicija į Gruševo šventovę vykstančius maldininkus fotografuoja ir nuotraukas išsiunčia kolchozų viršininkams su reikalavimu juos "perauklėti". Šventovėje valdžia konfiskuoja maldininkų aukas, lig šiol buvo konfiskuota 62 tūkstančiai rublių ir be tikinčiųjų valios atiduoti taikos fondui, o pačioje šventovėje nuolat budi milicininkas.

TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St. Kensington Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIET. KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Dr. P. Daukšys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siusti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$ 25. Kituose kraštuose \$ 30. Atskiras numeris 50 c. Skelbimai už skilties vieną cm \$ 1.50. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra

Printed by "Tėviškės Aidai" 18 Henry St., Kensington Vic. 3031. Published by Mr. Vincas Žemaitis, the President of the Lithuanian Catholic Federal Committee, 17 McMillan St. Clayton, Vic. 3169.

TEVIŠKĖS AIDAI

POPIEŽIUS AMERIKOJE

Popiežius Jonas Paulius II jau antrą kartą lankys JAV katalikus, dabar skirtingus 9 miestus rugsėjo 10-19 d.d., - sustiprinti tikėjimą, atskleisti tikėjimo grožį liturginėmis pamaldomis. Visuose susitikimo centruose iškilmingos šv. Mišios su šimtais kunigų, vyskupų, miniomis tikinčiųjų, chorų giesmėmis, tars daug prakalbų.

Iš Romos Popiežius atskrenda rugsėjo 10 d. į MIAMI Floridoje. Pirmasis susitikimas su Amerikos kunigų atstovais, vyskupais, kardinolais. Sekantį rytą priima žydų lyderius, vėliau aukos šv. Mišias. Miami arkivyskupijoje katalikų yra 925.700, kunigų 570, parapijų 137. Po Mišių Popiežius skrenda į COLUMBIA miestą, Charleston vyskupiją, South Carolina valstiją, toje vyskupijoje katalikų yra 72.000, kunigų 137, parapijų 80, katalikai sudaro 22% toje srityje. Popiežius lankys šv. Petro bažnyčią, susitiks su krikščionių Bažnyčią vadais, universiteto stadione praves Ekumenines pamaldas, po jų iškris į NEW ORLEAN, Louisiana valstijoje, šioje arkivyskupijoje katalikų 523.550, kunigų 558, parapijų 143. Tą rugsėjo 12 d. čia susitiks su negrų vyskupais, lankys negrų katalikų mokyklas, aukos šv. Mišias, vakare priims gimnazijų ir universiteto vadovus, kai čia yra JAV vienintelis negrų universitetas. Rugsėjo 15 d. rytą Popiežius išskrenda į SAN ANTONIO arkivyskupiją, Texas valstijoje, ten katalikų yra 567.000, kunigų 370, parapijų 135. Atvykęs Popiežius aukos šv. Mišias, po pietų susitiks su katalikų labdarybės atstovais ir socialinės akcijos grupėmis, seminaristais, vienuoliais, su Texas valstijos ispaniška kalbančiais ir lenkais. Vakare iškris į PHOENIX vyskupiją, Arizonos valstiją, ten katalikų 464.000, kunigų 260, parapijų 85. Popiežius čia lankys ligoninę, susitiks su katalikų sveikatos sąjungos atstovais, vakare Arizonos universitete Mišios, teiks ligonių sakramentą. Sekantį rytą rugsėjo 15 skrenda į LOS ANGELES arkivyskupiją, California, tai gausiausia JAV katalikų arkivyskupija su 2.650.000 katalikų, 29% srities visų gyventojų, kunigų 1.400, parapijų 284. Popiežius čia lankys katedrą, telekonferenciją, priims pramonės komunikacijos atstovus. Mišios vakare, sekančią dieną susitiks su JAV vyskupais, mokyklų mokiniais, mokytojais ir nekrikščionių religijų vadais, vakare šv. Mišios su vyskupais, sekančią rytą pakils į MONTEREY vyskupiją, California, ši vyskupija turi 144.700 katalikų, kurie sudaro srities 20% gyventojų, kunigų 120, parapijų 45. Čia Popiežius atvyksta rugsėjo 17 rytą ir netrukus aukos šv. Mišias, lankys Carmel baziliką, susitiks su organizacijų atstovais ir vakare nuvyks į SAN FRANCISCO arkivyskupiją, kur katalikų yra 375.000, tai 24% tos srities gyventojų, kunigų 508, parapijų 103. Čia St. Mary's katedroje

Amerikos užsienio politikos apžvalga

Neseniai Br. Kviklys Tėv. Aiduose rašė apie neįprastą stipriausios pasaulio valstybės užsienio politiką. Todėl dabar teliko tik duoti pavyzdžius.

Kai kurie autoriai sako, kad Amerika laimėjusi karą prieš Hitlerį, pasijuto esanti pasaulinė galybė. Bet pokariniai įvykiai parodė priešingą faktišką vaizdą.

Amerika "pardavė" Rytų Europą, padalino Korėją ir Vietnamą, lyg tai jos būtų Vokietija. Kai Vietname komunistai pasiryžo tą padalinimą panaikinti, Amerika nepajėgė atsispirti ir atidavė — pardavė Pietų Vietnamą ir kartu Laosą ir Kampučiją, o patys išsikraustė į Filipinų salas, kur įkūrė laivyno ir lėktuvų bazes. Bet ir čia komunistiniai partizanai grąsina amerikonus išvaryti.

Japonijoje kairiasparniai pajėgia suvuošti dideles antiamerikoniškas demonstracijas, kai Amerikos prezidentai lankosi. Pacifiko salų valdovai pamažu patenka į sovietinę įtaką. N. Zelandija atsiskyrė JAV draugystės ir apsaugos. Australija tuo tarpu sugeba laivuoti, bet demonstrantai reikalauja uždaryti Amerikos sekimo ir ryšių bazes, sukeldami abejonių dėl darbiečių politikos.

Negeriau Amerikai sekasi ir kitur. Ji pralaimėjo savo poziciją Irane, kai Sovietų Sąjunga įstaišė Afganistane. Negana to, sovietai remiamas Irakas užpuolė Iraną. JAV ir Izraelio draugystė, atrodė, paralyžuoja Amerikos užsienio politiką Vidurio - Rytų Azijos krašte. Sovietai hutraukė diplomatinis ryšius su Izraeliu ir remia arabus, kurie bando išlaikyti lygybę tarp sovietų ir Amerikos. Sovietai laukia, kada Iranas nusilpnės ir kada Irano kairiasparniai galės juos pakviesti tvarką padaryti.

Amerika bandė sovietams užbėgti už akių ir slaptai rėmė Iraną ginklais, bet magiškoji ranka sugebėjo ir tai sutrukdyti. Nereikia aiškinti kas džiaugiasi Amerikoje vykstančiais valdžios tarymais ir kaltinimais už antikomunistų rėmimą. Sovietai norėjo arabams padėti alyvos transporto reikaluose, nes, esą, Iranas Persų

susitiks su JAV vienuolių atstovais ir pasauliečiais, aukos šv. Mišias. Tuoj po pietų skris į DETROITĄ, čia Michigano valstija, arkivyskupijoje yra pusantro milijono katalikų, kunigų 1.038, parapijų 340. Sekantį rytą susitinka su JAV nuolatinių dijonų atstovais ir jų žmonomis, su etninėmis grupėmis, po šv. Mišių vakare skris į Kanados vakarus, aplankys Edmonton ir Port Simpson. Rugsėjo 19 per Atlantą atgal į Romą.

Popiežius visur stiprina tikėjimą drąsiai išpažinti, žadina solidarumą persekiojamai Bažnyčiai. Savo laišką Lietuvos vyskupams Lietuvos krikšto 600 metų jubilėjaus proga išsiuntinėjo ir viso pasaulio vyskupams, dabar patikrina ir jo atgarsį lankomose vyskupijose. Popiežius Jonas Paulius II mums taip brangus, nes Lietuva per savo istoriją tokio dar neturėjo, kuris Lietuvą taip aukštai būtų atžymėjęs.

Rašo Vyt. Pagirya

Įlankoje daro užpildinėjimus. Amerika neturėjo čia kitos išeities ir pasiėmė parūpinti ne tik apsaugą, bet ir leido transporto laivams plaukti su Amerikos vėliava.

Izraeliui visą laiką grąsina arabai, todėl jam Amerikos išikišimas Vid. Rytų Azijoje naudingas.

Naujasis ir energingas Sovietų Sąjungos vadas M. Gorbačiovas bando Ameriką priversti "nusiginkluoti" Vak. Europoje. Jei Amerika sutiks su sovietų užmačiomis, Vak. Europai grėsia Suomijos li-

kimas. Kartą Dr. H. Kissinger paratė, kad jau laikas atėjo Amerikai iš NATO pasitraukti ir palikti Vak. Europą pačiai rūpintis savo gynyba.

Neseniai buvo dar vienas Amerikos užsienio politikos netikėtumas pademonstruotas. Antikomunistai sako, kad Amerika "pardavė" Nikaragvos sukilėlius, atsakydama paramą ir patardama susitaikyti su komunistine Nikaragvos valdžia.

Gerai žurnalistas Br. Kviklys rašė, kad atėjo laikas ir mums praregeti, jog Lietuvos išlaisvinimas nėra Amerikoje, bet Europoje.

Kas kaltas už ką

(Tęsinys)

Rašo Algimantas Žilinskas

Nebeprasakojant visų žudymų kaulėjimuose, darbo stovyklose ir bendrai lietuvių patriotų naikinimo pirmos Sovietų okupacijos metu (1940-41), kur gerokai dalyvavo žydai, dar ir išbėgant staiga iš Lietuvos yra uždokumentuota gerokas skaičius atvejų, kur žydai mėgino paskutinę minutę organizuoti arba nors dalyvauti tokiuose kriminaliniuose veiksmuose. Todėl nenuostabu, kad nepriklausomoje Lietuvoje nebuvo pogromų ir žydai turėjo nepriklausomą Lietuvos daug etninės grupės privilegijų mokslo ir kultūros bei sporto šakose, jų persivertimas į antilietuvišką veiklą iššaukė pasididėję dalį lietuvių pyktį, ir, gal būt, izoliuotuose atvejuose kerštą nuo tų, kurie buvo per juos nukentėję.

Vokiečių kariuomenei žygiuojant per Lietuvą 1941 m. birželio 22-25 dienomis SS daliniai, vadinami Einsatzgruppen, (taip pat Sonderkommando) vardais ir vadovaujami SS Brigados Fuehrerio Stahlecker atvyko 25 d. į Kauną ir jau turėjo uždavinį tvarkyti žydų izoliavimą. Apie tai Encyclopedia Judaica Vol. 11, psl. 387 sako: "Stahlecker savo raporte taip rašė, saugumo policija gavo atitinkamus įsakymus ir buvo faktinai pasiruošę žydų problema išspręsti visais galimais būdais ir didžiausiu griežtumu... Paviršiuje turėjo būti sudarytas įspūdis, kad tai buvo vietiniai gyventojai, kurie buvo pradėję priešydiskus veiksmus kaip spontanišką reakciją dėl buvusios (žydų sukurtos) priespaudos per daugelį metų ir taip pat komunistinio teroro, kurį buvo patyrę artimoje praeityje..." Toliau ten pat sako, psl. 387: "Papildomai, įrodymai turėjo būti paruošti, kad galima būtų įrodyti, kad nors ir vėliau, kad tai buvo vietiniai gyventojai, kurie suvedė sąskaitas su žydais ir komunistais. Visi įsakymai atėję iš vokiečių administracijos organų turėjo būti paslėpti".

Kun. Dr. Prunskis savo knygelėje pateikia duomenis apie Lietuvos provizorinės valdžios rūpestį dėl pradėto žydų persekiojimo, bet žinoma tai buvo žygis veltui. Kai buvęs prezidentas K. Grinius ir buvę ministrai J. Aleksa ir prel. M. Krupavičius mėgino lietuvių tautos vardu protestuoti dėl žydų

pradėto naikinimo, tai vienas tuoj buvo išsiųstas į Vokietiją, o kiti du į provincijos mažas vietoves namų areštui. Taip pat bažnytinė hierarchija mėgino žmonėms nurodyti kaip gelbėti žydus. Tačiau, visa tai buvo veltui.

Yra užfiksuota atvejų, kad užmaskuoti savo niekšiskus veiksmus, vokiečių organai apregė savo žudikus Lietuvos kariuomenės uniformomis, ir po to filmavo, būk tai lietuviai kariai naikino žydus.

Nacių žudikai net privertė žydų geto policiją dalyvauti savo tautiečių naikinime. Pavyzdžiui, Leonard Tushnet savo knygoje "Kelias į pragarą", psl. 176 šitaip sako: "Viduryje spalio mėn. 1942 m. jis, Vilniaus žydų geto viršininkas - Ghens, sudarė sąlygas išrinkimui 400 žydų, kurie turėjo būti sunaikinti iš Ozmiana (Ašmenos), kuri yra 50 kilometrų nuo Vilniaus ir po to septyni žydų policininkai vykdė tą naikinimą".

Kitas autorius Joseph Tenenbaum knygoje "Pogrindyje", psl. 82 sako: "Pagrindiniai veiksmai buvo pildomi Ordnungsdienst (žydų policijos) po priežiūra vokiečių Deportavimo tarnybomis. Žmonės buvo išmetami iš jų namų į gatves ir turėjo žygiuoti... Iš ten jau parengtuose dėžiniuose vagonuose pakraunami ir gabunami lyg gyvuliai į skerdyklą".

Kai kurie įrodymai dėl vokiečių perrengimo lietuviškoms uniformomis išryškėjo garsiuose pokario teismuose Nurnberge: "Vokiečių SS vyrai apregti lietuviškoms kariškoms uniformoms žudė, nes lietuviai atsiskyrė žudyti žmones", žiur. "Nazi Conspiracy and Aggression, Vol. 7, psl. 984".

(Bus daugiau)

● Praha. Rugsėjo 20 d. suėjo 19 metų nuo sovietų raudonosios armijos ir kitų Varšuvos pakto šalių kariuomenių įsiveržimo į Čekoslovakiją nuslopinti krašte pradėtas demokratines reformas, nes Rusija buvo išsigandusi, kad Čekoslovakija gali nusigradyti sovietų jungą. Šia proga čekų žmogaus teisių komitetas "Chartija 77" pareikalavo, kad sovietai atitauktu savo kariuomenę iš Čekoslovakijos.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ JAUNIMO LAIKRASTIS,

Redaktorė J. Žitkevičienė, 29 Ormond Rd., Moonee Ponds Vic. 3039.

Darius ir Girėnas

Darius ir Girėnas buvo du lietuvių lakūnai. Jie labai mylėjo Lietuvą, nors jie gyveno New Yorke. Jie norėjo išgarsinti Lietuvą, todėl suplanavo pastatyti lėktuvą ir juo nuskristi į Lietuvą per Atlanto vandenyną.

Buvo labai tolima kelionė, todėl lėktuvas turėjo būti labai stiprus ir turėti daug benzino. Savo lėktuvą pavadino "Lituanica".

Prieš išskrendant jie parašė testamentą, kuriame buvo žodžiai:

"Tad ši savo skridimą ir aukojame Tau, Jaunoji Lietuva!"

1933 metais lakūnai sėkmingai perskrido Atlanto vandenyną. Lietuva buvo taip arti. O Kauno aerodrome susirinkusi žmonių minia laukė Dariaus ir Girėno. Lėktuvas "Lituanica" nukrito Vokietijoje, Soldino miške, - Darius ir Ginas žuvo.

Lakūnų kūnus nuvežė į Lietuvą. Lietuva atėjo į jų laidotuves. Amerikos lietuviai pastatė jų

skulptūrą New Yorke. "Lituanicos" dalis parvežė į Kauno karo muziejų.

Darius ir Girėnas yra dabar labai žymūs mūsų didvyriai. Jie išgarsino Lietuvos vardą visame pasaulyje.

Albina Strungaitė
4 skyrius, Melbourne

Biržos rinka Melbourne

Melbourne yra vienas pastatas, kuriame vyksta biržos rinka ("Stock exchange"). Čia firmų akcijos ("Shares") būna perkamos ir pardavinėjamos.

Norint pirkti ar parduoti akcijas, reikia turėti biržos tarpininką ("Stock - Broker"). Jis per savo siūstuvą pasako savo atstovam

INVERLOCK

Per mokyklos atostogas mes nuvažiavome į Inverlock. Tai gražus miestelis, vasaravimo vieta, randasi prie atviro vandenyno, apie 170 km nuo Melbourne. Man ten patiko, mes ėjome į gražų pajūrį, o dėdė ir mano sesuo Daina visą laiką žuvo, bet nei vienos žuvies nepagavo.

Kitą dieną iš ryto važiavome į Korumburą per Leongathos miestelį. Ten man daugiausiai patiko "Coal creek historical park". Ten yra sena anglių kasykla. Kasykloje matėme senus nebeveikiančius traukinius, senoviškus namus, senovišką mokyklą ir bažnyčią, stiprius arklius ir daug senų krautuvų. Man patiko "Print shop". Kitoje krautuvėje mes nusipirkome ledų. Kino salėje žiūrėjome senovišką filmą. Stebėjome didžiuoju slieku - "Earthworm display". Jis buvo 4 metrų ilgumo. Grįžome gana vėlai.

Inverlocke žaidėme daug žaidimų. Daug kartų ėjome pasivaikščioti po krautuves. Aš daug reikalingų dalykų nusipirkau. Žinoma, vakarais žiūrėjome ir televiziją. Po trijų gražių ir įdomių dienų grįžome atgal į Melbourne.

Lina Didžytė
5 skyrius, Melbourne

kiek akcijų jo klientai nori pirkti, kurios firmos ir už kokią kainą. Biržos tarpininkas uždriba tam tikrą procentą pinigų už savo aptarnavimą, priklausant nuo akcijų skaičiaus, kurį klientas perka ar parduoda. Jeigu klientas parduodamas savo akcijas padaro pelno, tai jam reikia sumokėti ir valstybinį mokestį. Tie, kurie turi didžiausią procentą firmos akcijų, kontroliuoja tą firmą. Yra dvi sritys biržos prekyboje, būtent: pramoninių bendrovių ir alyvos bei kasyklų bendrovių. Turi būti virš 18 metų amžiaus jeigu nori pirkti akcijas. Didesnės firmos išmoka dividendus kas metai, kaip bankas, pagal turimą akcijų skaičių ir pagal, kaip firmai sekasi.

Mano nuomone geriau apsimoka investuoti pinigus firmoje, negu

laikyti banke ir laukti mažų procentų. Jeigu nori, gali banko akcijų nusipirkti ir gauti didesnius procentus. Pavyzdžiui, gali pirkti ANZ banko akcijas už \$ 3.94 šukas, Westpac už \$ 4.85 ir taip toliau.

Akcijų kainos keičiasi visą laiką. Kartais krenta, kartais kyla. Reikia kainas sekti, jeigu nori padaryti gerą pirkinį, kurio kaina kils, o ne nukris. Per laikraštį galima sužinoti einamą kainą kasdieną, o per telefoną kiekvienu momentu. Sužinoti apie firmų stovį galima per įvairius laikraščius ir žurnalus, kaip pvz. "Personal Investment Magazine". Biržos rinka veikia tik tai laisvuose kraštuose. Jeigu nori padaryti daug pinigų nedirbdamas už juos, gali tą atsiekti per biržos rinką.

Tomas Aras
8 sk., lit. kursai Melbourne

Lina, Dalia ir Daina Didžytės Vilniuje Gedimino pilyje 1986 metais.

Faskutinės dienos Lietuvoje

Tik trys savaitės beliko iki aš pamatysiu savo mamą Australijoje. Su savo broliu važiuoju į Maskvą gauti vizą ir pasą. Įsėdome į traukinį vakare ir važiuojame apie 1.200 kilometrų. Kelionė man nenusibodo, nes buvo naktis ir aš visą laiką miegojau. Rytui išaušus pasiekėme Maskvą. Tada persėdome į požeminį traukinį, kurį rusai vadina "METRO". Jis atvežė netoli nuo Australijos ambasados. Tada prisistatė milicininkas ir paklausė ko mes norime? Mes jam paaiškinome, kad norime gauti australų vizą. Parodėm pasą ir įleido į ambasados vidų. Tenai pirmą kartą pamačiau australus. Jie buvo malonūs žmonės ir mano reikalus sutvarkė gana greitai. Tada važiavome užsisakyti bilietą, kurį mums buvo labai sunku užsakyti, nes eilėje išstovėjome dvi valandas. Pagaliau priėjome varnelę ir čia vėl reikėjo pusę valandos aiškintis iki užsakė bilietą. Pagaliau su "Metro" grįžome į Maskvos traukinių stotį. Įsėdome į traukinį atgal į Kauną.

Dabar aš su seseria važiuoju į Vilnių išsikeisti rublius į australiškus dolerius. Sutvarkė reikalus, tiesiai į Maskvą važiuojame pirkti bilietą. Ten reikėjo keturias valandas laukti iki jį gavau. Dabar aš pasijutau laimingas, nes netrukus pamatysiu savo mamą! Bet dar liko dešimt dienų Lietuvoje, Tada aš aplankiau visas įžymesnes vietas - piliis. Dar nuvažiavau

į kaimą atsisveikinti su savo pažįstamais ir draugais. Ir atėjo diena išvažiuoti į Australiją. Nors aš labai laukiau tos dienos, bet buvo labai sunku skirtis su tėvyne, broliu ir seseria. Maskvoje reikėjo praleisti naktį ir tada nuvažiavome į aerodromą ir ten reikėjo pereiti muitinę. Čia mane suėmė baimė, nes aš turėjau daug gintaro ir auksinį žiedą. Kad jie neatimtų iš manęs, aš juos sukiašau į kišenes ir ant kaklo užsidėjau. Jie pradėjo tikrinti lagaminą, viską išvertė, bet nieko nerado. Tada pažiūrėjo į mane ir pastebėjo mano auksinį žiedą, bet nieko nesakė. Tą žiedą aš padaviau seseriai, kuri buvo prie manęs. Kai pamatė, kad žiedo nėra, baisiai supyko ir liepė visas kišenes išversiti. Tada pamatė visą mano gintarą, bet neatėmė.

Tada aš atsisveikinau su verkiančia seseria ir "Su Dievu" Tarybų Sąjunga!

Antanas Guoga
Lit. kursai, Melbourne

JEIGU LIETUVA BŪTŲ LAISVA

Kokie gražūs žodžiai, jeigu Lietuva būtų laisva. Mes esame įstilingi, kad Lietuva turi būti laisva, kitokios Lietuvos mes nenorime žinoti. Mano svajonė yra Lietuvon nuvažiuoti, kuomet nebus jokios prievartos ir kiek laiko noriu pasilikti Lietuvoje ir kur noriu apsigyventi. Tai viskas įvykdoma, jeigu Lietuva būtų laisva.

Jeigu Lietuva būtų laisva, galėtum prekiauti su Vakarais, kas labai pakeltų lietuvių gyvenimo standartą ir duotų galimybės Lietuvai atsistoti laisvų tautų tarpe, kaip savistovei valstybei. Koks džiaugsmas būtų mums visiems laisvai galvoti ir kalbėti savoje nepriklausomoje tėvynėje.

Deja, okupantas čulpia mūsų tautos kraują. Kuomet tai baigsis - sunku atspėti, bet mano svajonės virstų tikretybe, jeigu Lietuva būtų LAISVA!

Rita Bruožytė
7 skyrius Melbourne

DIENA SNIEGO KALNUOSE

Per mokyklos žiemos atostogas mes nuvažiavome į sniego kalnus. Pakeliui sutikome mūsų dėdę ir tetą. Neužilgo atsiradome St. Gwinnear kalne. Sustoję skubėjome prie savo rogių su kuriomis leidomės į pakalnę. Buvo labai smagu. Tada lipome į kalno viršūnę. Ten mes pailsėjome ir pavalgėme pietus. Neužilgo vėl bėgome su rogėmis važinėti. Radome labai gerą pakalnę. Kai pavargome rogėmis važinėti, visa mūsų šeima galėjo pasinaudoti dėdės slidėmis. Aš greitai išmokau, bet vistiek daug sykių virtau. Neužilgo reikėjo slidinėti atgal prie automobilio. Aš ir dėdė Jonas slidinėjome atgal. O mano broliai, mama, Antanas - mūsų draugas ir teta Viltė ėjo pėsčiomis atgal. Jie eidami susitiko mūsų pussešeres: Liną, Dainą, Dalį ir tetą su dėde Martynu. Jau buvo vėlu ir pavalgėme vakarienę miške.

Petras Aras
7 skyrius, Melbourne

Daug metų mokslininkai ieško kaip nugalėti vieną iš baisiausių ligų - vėžį, kurio pats vardas daug kam reiškia pasmerkimą mirčiai. Iki šiol atrodė esančios tuščios viltys surasti tikrus vaistus šitos ligos išgydymui. Bet, atrodo, kad paskutiniu laiku yra išaiškinta vėžio ligos atsiradimo priežastis. Nuo to į jos išgydymą kelias turėtų būti ne toks ilgas.

Jau seniai yra žinoma, kad vėžys yra ne kas kita, kaip betvarikis ir kartu greitas augimas vienu ar kitu kūno audinių ląstelių. Tik niekas negalėjo surasti, kodėl tos ląstelės pradeda taip nenormaliai daugintis. Gi nežinant to, atseit ligos priežasties, negalima surasti

ir ją gydančių vaistų.

Kūno audiniai susideda lyg iš mezginio, tik mikroskopu matomų ląstelių. Jų yra daug rūšių. Raumenų ląstelės yra vienos formos, nervų kitos, kaulų vėl kitoniškos ir t.t. Tik jos visos auga tvarkingai ir tik tiek, kad užimtų vietą mirstančių ląstelių, bet niekad nepereinant šitos ribos. Dėl to įvairių kūno dalių ir organų forma yra griežtai išlaikoma.

Vėžys prasideda tada, kada kuri nors ląstelė pradeda augti ir dalintis žymiai greičiau ir tas pa-

Ar bus nugalėta vėžio liga

Rašo Dr. J. Kunca

greitintas augimas tęsiasi be jokios tvarkos, be nustatytų normų prisilaikymo. Taip vėžys skverbiasi į organų vidų ir išorę, kol galų gale sunaikina gyvybės išlaikymui būtiną kūno dalį ir ligonis miršta. Tos pasikeitusios vėžio ląstelės mėgsta keliauti kartu su limfa ar ar krauju ir sustabdytos bet kur auga toliau išsiskaidamos satelitinę auglį, vadinamą metastazę.

Ląstelių normalų augimą tvarko dar nepilnai ištyrta substancijos

— medžiagos. Mokslininkai be paliovos ieško, kokių būdu gali pakrikti šitas dėsningas ir tvarkingas ląstelių augimas. Po tiek pastangų, atrodo, yra prieita prie šitos mįslės išspindimo pradžios.

Ląstelėse, tiksliau sakant jų branduoliuose, yra apie 300.000 baltyminės rūgšties vadinamos DNA molekulių, turinčių visiems girdėtą genų vardą. Tos molekulės yra atsakingos už paveldėjimą ir kartu už tvarkingą pačių ląstelių paskirties pildymą ir jų augimą. Išsigimęs dėl radioaktyvaus spinduliavimo ar kitų pakankimų genas gali pagaminti klaidingą medžiagą, kuri kraujo nunešta prie kitų ląstelių sienos ir suėjus į kontaktą su ten esama substancija — receptorium, išsukia cheminę reakciją, kuri pereina į ląstelės vidų ir dar neišaiškintu būdu duoda įsakymą ląstelei dalintis nenormaliu greičiu. Čia yra vėžio pradžia. Tokia paveikta ląstelė dauginasi taip greit, kad po kelių mėnesių toj vietoj jau yra matomas ir apčiuopiamas auglys, kuris, jei laiku operacijos keliu nėra pašalintas, auga kol atima žmogui gyvybę.

Zinant priežastį, šita cheminė medžiaga vadinama onkogenu, jau galima ieškoti būdų, kaip ją laiku neutralizuoti, prieš jai galint padaryti nepataisomą žalą organizmui. Tai milžiniškas tyrinėjimų darbas, jei prisiminsim, kad bet kuris iš tų 300.000 genų gali, bent teoriškai, pradėti gaminti apsiriktą medžiagą - onkogeną. Kiekviena vėžio rūšis turi jį išsukiančią skirtingą substanciją. Aišku, yra sunku išspręsti visų vėžio rūšių problemą. Bet pradžia padaryta. Maryland National Cancer Institute jau surado anti-bombesiną, kuris sustabdo plaučių mažų ląstelių vėžio augimą, sunaikindamas tos rūšies auglį, išsukiantį onkogeną (bombesiną). Turint vėžio paslapties siūlo galą, neužilgo, reikia tikėtis, vėžys bus nugalėtas.

Vakarų Vokietijoje Koelno kardinolas Hoeffner, 80 metų amžiaus, sveikatos sumetimais atsisakė dalyvauti Vakarų Vokietijos vyskupų konferencijos pirmininko pareigų, nuo liepos pradžios yra ligoninėje, kur gydomas nuo auglio smegenyse

Nauji veidai 1987 metų žiemos sporto šventėje

Viduryje Nijolė Mikolajūnaitė Australijos lietuvių 1987 m. geriausia slidininkė. Kairėje Linda Cugura, dešinėje Marina Cox.

Pirmoji Australijos lietuvių žiemos sporto šventė įvyko 1969 metais ir nuo to laiko kiekvienais metais iš eilės trys miestai: Canberra, Sidnėjus ir Melbournas rengia slidinėjimo varžybas. Šiais metais jas surengė Melbourno Neringos slidinėjimo klubas Mt. Buller kalnuose rugpjūčio 14 d.

Šį kartą įvyko didelių netikėtumų. Savaitę prieš lenktynes besitreniruodamas nusilaužė koją geriausias Melbourno ir ilgametis Australijos lietuvių slidininkas, čempionas Algis Vaitiekūnas. Trumpai prieš šventę sužinota, kad Canberros slidininkai nedalyvaus lenktynėse. Neatvažiuo ir žinomas Sidnėjaus slidininkas V. Bagdonas. Bet pirmą kartą dalyvavo 10 Adelaidės slidininkų. Ne tik jie dalyvavo, bet ir visai gerai pasirodė berniukų, merginų ir veteranų klasėse. Iš Sidnėjaus dalyvavusios Virginija ir Marina Cox gerai atstovavo savo miesto garbę. Dalyvavo ir du Geelongo atstovai: Linas Valaitis ir Paulius Kaladė. Melbourniškiai kaip visuomet slidinėjant „savo“ kalne,

savoje aplinkoje, nors ir laikinai praradę geriausią slidininką Algį Vaitiekūną, pasirodė gerai ir pelnytai gavo geriausiai pasi-odžiu sio klubo taurę.

Šią šventę puikiai suruošė naujasis Neringos slidinėjimo komitetas, vadovaujant Dariui Aleknei ir Algiui Vaitiekūnui.

Po slidinėjimo ir vakarienės, birnių paruošė Neringos slidininkės, sekė šokiai iki ryto.

Slidinėjimo rezultatai yra sekančios:

Krosas - vyrų klasė 1. Linas Žakauskas Melb. Veteranų klasė 1. Jurgis Žakauskas Melb.

Berniukų slalomas ir didysis slalomas - 1. Dovydas Visockis Adel. Merginų iki 18 m. slalomas - 1. Venta Dagytė Melb. 2. Natalija Mikalauskaitė Adel.

Merginų iki 18 m. didysis slalomas - 1. Natalija Mikalauskaitė Adel. 2. Venta Dagytė Melb.

Jaunuolių iki 18 m. slalomas - 1. Saulius Dagys Melb. 2. Anthony Mikolajūnas Melb.

Jaunuolių iki 18 m. didysis slalomas - 1. Anthony Mikolajūnas

Melb. 2. Saulius Dagys Melb.

Moteryų slalomas - 1. Nijolė Mikolajūnaitė Melb. 2. Linda Cugura Melb. 3. Marina Cox Syd.

Moteryų didysis slalomas - 1. Nijolė Mikolajūnaitė Melb. 2. Linda Cugura Melb. 3. Marina Cox Syd.

Vyrų slalomas - 1. Glen Cugura Melb. 2. Petras Wolf Melb. 3. Darius Alekna Melb.

Vyrų didysis slalomas - 1. Petras Wolf Melb. 2. Glen Cugura Melb. 3. Darius Alekna Melb.

Vyrų veteranų slalomas - 1. Jurgis Mikolajūnas Melb. 2. Sigitas Visockis Adel. 3. Viva Alekna Melb.

Vyrų veteranų didysis slalomas - 1. Jurgis Mikolajūnas Melb. 2. Sigitas Visockis Adel. 3. Raimondas Dagys Melb.

Moteryų veteranų slalomas - 1. Anne Mikolajūnienė Melb. 2. Nijolė Bratanavičiūtė Melb. 3. Regina Umber Melb.

Moteryų veteranų didysis slalomas - 1. Regina Umber Melb. 2. Nijolė Bratanavičiūtė Melb.

Geriausieji varžybų slidininkai: berniukas Dovydas Visockis Adel., jaunuolis Anthony Mikolajūnas Melb., mergina Venta Dagytė, veteranas Jurgis Mikolajūnas, veteranė Nijolė Bratanavičiūtė, moteris Nijolė Mikolajūnaitė, vyras Petras Wolf.

Varžybas laimėjusi moterų komanda - Melbournas; N. Mikolajūnaitė, Linda Cugura ir Rožė Makarevičiūtė. Varžybas laimėjusi vyrų komanda - Melbournas; Petras Wolf, Glen Cugura ir Darius Alekna. Geriausias varžybose pasirodęs klubas - Melbourno Neringa. Drąsos trofėjų gavo Akvilė Stašilionaitė Melb. Ypatingai gero pasirodymo trofėjų gavo Andrius Darius Melb. Jur.Z.

Iš kairės Juozas Vaitiekūnas, Algis Vaitiekūnas, ant paukštinių Petras Wolf - Australijos lietuvių 1987 m. geriausias slidininkas, Darius Alekna ir Glen Cugura.

Koks tikslas užkabinti Popiežių

Lietuvos 600 metų krikščionybės jubiliejus visame pasaulyje praėjo su didžiulėmis iškilimėmis. Ypač Romoje, kur popiežius Jonas Paulius II paskelbė palaimintuoju lietuvių arkivyskupą Jurgį Matulaitį. Lietuvos vardas nuskambėjo ligi pat žemės pakraščiu. Dalyviai išsiskirstė namo su pakilusia dvasia, o taip pat pagarba, meile bei dėkingumu šio jubiliejaus iniciatoriui Jonui Pauliui II.

Tam jubiliejui ruošiantis mūsų išeivijoje kilo daug problemų, klausimų, pasiūlymų bei prašymų Popiežiui. Lietuvių kardinolo ir Vilniaus vyskupijos reikalas mūsų spaudos ir veiksmų buvo labai išpopuliarintas. Gal taip ir reikėjo, bet tai nedavė mums laukiamų rezultatų. Matyt, tam buvo tam tikrų priežasčių, kurių vieni iš mūsų nesupranta, o kiti nenori suprasti.

Sakoma, kad viskas turi pradžią ir pabaigą. Išimtis tai tie du mūsų tautinės ambicijos reikalai, kurie, kad ir turėdami gerą pradžią ir gerą valią, išbėgę iš inercijos nebegali sustoti. Po jubiliejaus buvo tikėtasi, kad šis Popiežiaus boksavimo akcija pasibaigs, bet kaip iš mūsų naujausios po jubiliejinės spaudos matyti, kad tai yra pasidarys amžinai nesustojąs judesys.

Jeigu mes per pirštus ir besišypsodami praleidžiame vietinių

veikėjų gražbylę, tai vis dėlto negalima tyloms praeiti pro mūsų aukštųjų centrinių vadų akcijos, kuri, atrodo, turi tikslą diskredituoti mums labai palankų Popiežių. Turiu galvoje B. Nainio straipsnį "Pasaulio Lietuvoje" birželio - liepos Nr. Kas tuo siekiama ir kas iš to bus atsiekta? Nenorėčiau taip nuvertinti mūsų vadų intelekto, kad jie nesuprastų tai, kad jeigu šia jubiliejaus proga mūsų prašymai nebuvo patenkinti, tai jokie išvedžiojimai mūsų lietuviškoje spaudoje to reikala nepakeis tol, kol tam nepribręs tinkamas laikas. Tad kam toji beprasmiška priešpopiežiška akcija? Koks tikslas? Apšviesti mus, nuo gyvenimo atsilikusius lietuvius, kad kitos tautybės Popiežius geriau supras mūsų tautines aspiracijas? Nemanau, kad kitas popiežius Jono Pauliaus II-jo vietoje būtų taip išgarsinęs Lietuvos vardą, kaip šis. Išivaizduokime Popiežių iš Afrikos, Brazilijos, o dar labiau iš Filipinų, kurios kardinolas Sin lankėsi neperseniausiai Lietuvoje ir buvo sužavėtas jos bažnytine laisve. Ar jis būtų išsiuntinęs viso pasaulio vyskupams platų raštą apie Lietuvą, prašydamas viso pasaulio maldų už ją? Gal mūsų vadai nepatinkinti, kad Popiežius užbėgo jiems už akių?

Juozas Petraitis

Pasisekusi vakaronė Melbourne

Viena iš populiariausių vyresniosios kartos laiko praleidimo pramogų, atrodo, tapo Vakaronės. Labai pasisekusi reikia laikyti Tautos fondui remti būrelio suorganizuota Vakaronė Krašto valdybai paremti, kuri įvyko 29-tą rugpjūčio Melbourne Lietuvių namuose.

Nemažai vietos Jubiliejinėje salėje užėmė gražiai padengti ir gėlimis papuošti stalai, apie kuriuos susėdo arti 200 žmonių. Sunku būtų tarti ar taip gausiai susirinko Tautos fondui remti būreliui parodyti širdies šilumos ar Krašto valdybai?

Monika Žiogienė pasveikino susirinkusius ir pristatė programos atlikėjus. Pasirodė dvylikos vaikų chorelis, vadovaujamas Bronės Staigaitienės, padainavo dvi dainas: "Ten kur žaidžia Nemunėlis" ir "Naujienos". Susirinkę nepagalėjo katučių. Muzikos palyda Petro Aro. Melodingą "Air" dalykėlių, muzika Hendelio, violončelė ir pianinu atliko Aleksas ir Ieva Brovedani. Tai gerai pasiruošę, daug žadantys muzikoje brolis ir sesutė. Jie taip pat pianinu paskambino dueta "Rondo" - Mozarto.

Rita ir Raimundas Bruožiai maloniai nuteikė visus daina "Ten mano Tėvynė", o Brigitos Karazienės vadovaujama tautinių šokių grupė "Malūnėlis" gražiai pašoko 3 šokius: Kubilą, Sustą ir Rugučius.

Pasibaigus programai klausėmės gražios plokštelių muzikos, atsirado ir norinčių pašokti. Monikos Žiogienės ir pagalbininkų paruošti cepelinai buvo labai skanūs. Reikia stebėtis, kaip jos tokį kiekį sugebėjo pagaminti ir visus privalgydinti.

Buvo dar viena staigmena - Stasė Ribacauskienė savo a.a. vyro atminčiai paaukojo pinigų sumą atžymėjimui veiklių lietuvių motinų. Po medžio drožinį "Vaidilutę" įteikta sekančioms keturioms jaunoms motinoms, lietuviškose organizacijose pasižymėjusioms ir

lietuviškoje dvasioje auginančiom savo šeimas: Rasai Statkuvieni, Bronėi Staigaitienei, Dalei Antanaitienei ir Danutei Levickienei. Visus vaikus apdovanojo saldumynais.

Trumpą padėkos žodį tarė Krašto valdybos pirmininkė Dana Baltutienė. Kai Monika Žiogienė pranešė gautą Vakaronės pelną, tai visus nustebino: Vakaronė davė \$ 559 pelno, gerai pasisekusi loterija davė \$ 255. Taip pat gauta \$ 20 auka iš ALK Federacijos valdybos. Šita vertinga suma perduota Krašto valdybai, už ką visiems prie Vakaronės paruošimo vieni ar kitaip prisidėjusiems nuoširdus ačiū. Ypatinga padėka M. Žiogienei už iškeltą Vakaronės rengimo mintį ir darbą.

Neįmanoma man visų čia išvardinti, bet bendrai imant nuoširdus lietuviškas ačiū visoms šeiminkėms taip stropiai dirbusioms virtuvėje, iškepusioms skanius pyragus, aukojusiems vertingus fantus loterijai ir Klubui valdybai už leidimą naudotis nemokamai Jubiliejinėje sale.

ALB.

A. A. ANTANAS FIŠERIS

Apsirgo ir po operacijos jau nebeatgavo sveikatos, buvo aprūpintas Ligonių sakramentu ir po poros dienų mirė Prince Henry ligoninėje rugsėjo 1 d., vos 45 m. amžiaus, giliame liūdesyje palikęs savo motiną S. Fišerienę, kurios vyras Pranas mirė 1980 m., o dabar neteko ir savo vienuolio sūnaus. Rožančius buvo kalbamas Allison kopyčioje. Gedulingos šv. Mišios aukotos Sacred Heart bažnyčioje rugsėjo 4 d. ir palydėtas į Altona North kapinių krematoriumą. Čia po maldų visi dalyviai buvo pakviesti šermenims į motinos namus Sunshine.

Islėkis, mielas Antanai, Viešpaties Ramybėje. PD

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Tėvynės Sargas 1987 m. Nr. 1 (66). Redaktorius Algirdas J. Kasulaitis. Leidžia Popiežiaus Leono XIII Literatūrinis Fondas Čikagoje, psl. 130, kaina \$ 6.

Saleziečių Balsas 1987 m. Nr. 99. Redaktorius kun. Mečys Burba. Leidėjas - Lietuviai Saleziečiai Italijoje. Viršeliuose Lietuvos Krikščionybės jubiliejaus sukaktuviniai medaliai.

Aidai, kultūros žurnalas, Nr. 2 (375) 1987 m. Redaktorius Leonardas Andriekus OFM. Leidžia tėvai pranciškonai, 361 Highland Blvd. Brooklyn NY 11207. Turinyje: Branduoliniai ginklai, strategija ir dorovė, Arkivyskupas Jurgis Matulaitis Kaune, Būdingosios medinės bažnyčios ir varpinės Lietuvoje, Senovės lietuvių tikėjimas ir jų pasipriešinimas ir kt.

A. A. ANTANUI FISERIUI

mirus, jo motinai Stasei Fišerienei reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdimę.

Eliutė, Dana, Raymondas Spok-vičiai
E. V. Stankevičiai

A + A

INŽ. VYTAUTUI BERNOTUI

Sydnėje mirus, jo liūdinčią žmoną su šeima giliai užjaučiame ir kartu liūdimę.

P.L.I. S-gos Melbourne skyrius

„TĖVIŠKĖS AIDŲ“ BALIUS

Rugsėjo 26 d., šeštadienį

MELBOURNO LIETUVIŲ NAMUOSE

Balio pradžia 7 val vak.

Šokiams gros kontinentalinis orkestras. Gera vakarienė.

Staigmenos loterijoje.

Gėrimai Klubui bufete.

Pakvietimai visiems \$ 15.

Stalus užsisakyti pas Juozą Keblį, telef. 584 2693 ir sekmdieniais prie bažnyčios.

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

MELBOURNAS

"Tėviškės Aidų" naujų spausdinimo priemonių - kompiuterių įsigijimui pirmieji \$ 1.000 paaukojo Vincas ir Eugenija Stagiai, Stefa Simutytė \$ 100, Valerija Šeštakienė \$ 25. ALK Federacijos valdyba jiems sako viešą nuoširdų acių.

A.a. Antaną Fišerį laidojant, šv. Mišias užprašė J. T. Jurgelaičiai, A. Raudys.

Genė Šlikienė, 72 metų amžiaus, mirė rugsėjo 4 dieną. Rožančius rugsėjo 8 dieną, antradienį, 7.30 val. vak. Tobin koplyčioje Malvern. Laidotuvių šv. Mišios trečiadienį 1 val. šv. Jono bažnyčioje ir palydima į Springvale kapines.

Geelonge Tautos Šventės pamaldos St. John bažnyčioje rugsėjo 13 d., sekmadienį, 9.30 val.

Latrobe Valley - Sale ir apylinkių lietuviams Tautos Šventės pamaldos St. Kieran's bažnyčioje Moe rugsėjo 20 d., sekmadienį, 1 val.

A.a. Karolio Prašmuto atminimui Fawknere kapinėse IX. 5 buvo pašventintas ant jo kapo paminklas su kryžiumi ir LKVS Ramovės ženklu ir Lietuvos Kankinių koplyčioje Lietuvių namuose buvo aukotos šv. Mišios už jo vėlę, mirties antrųjų metų progą. "Svajonės" ir kitos mergaitės giedojo naujas giesmes, virš 50 priėmė šv. Komuniją. Ju iliejinėje sa-

MELBOURNAS

MOTERŲ SUSIRINKIMAS

Melbourno Lietuvių Katalikų Moterų Draugijos valdyba kviečia visas nares į popietę, kuri įvyks rugsėjo 13 d., sekmadienį, 2 val. p.p. Lietuvių namuose Moterų seklyčioje.

MLKD Valdyba

lėje buvo visiems paruošti pietūs. Vėlionio žmona Morte Prašmutienė "Tėviškės Aidams" savo vyro atminimui paaukojo \$ 100. ALK Federacijos valdyba nuoširdžiai jai dėkoja.

Viktoras Pleškūnas gavo telegramą iš Lietuvos - ten mirė jo brolis Vladas, už jo vėlę pas mus buvo aukojamos šv. Mišios.

Religinei šalpai dėl persekiojamos Lietuvos Bažnyčios \$ 20 aukojo Pranas Saulys.

LATROBE VALLEY

Tautos Šventės minėjimą Latrobe Valley Seniūnija ruošia rugsėjo 20 d. Pamaldos 1 val. po pietų Moe, St. Kieran's bažnyčioje. Minėjimą tęsime sodyboje, kur svečias iš Melbourne inž. Kazys Mioldažys skaitys paskaitą.

Maloniai kviečiame latrobečius ir svečius iš arti ir toli skaitlingai minėjime dalyvauti.

Seniūnė

A + A

KUN. A. ALEKSANDRAVICIUS

Vatikano radijas pranešė, kad Lietuvoje rugpjūčio 5 d. mirė kunigas A. Aleksandravičius, 70 m. amžiaus, Slavikų ir Valakbūdžio klebonas, Vilkaviškio vyskupijoje. Slavikuose klebonu išbuvo nuo 1960m. Tai jau 9 šiemet Lietuvoje miręs kunigas ir 2 Vilkaviškio vyskupijoje. Vilkaviškio vyskupijoje iš viso yra 94 bažnyčios. Jau tik 80 iš jų turi savo kunigą. Visose šiose Lietuvos vyskupijose jau yra apie 160 parapijų, kurios nebeturi savų kunigų. Pašaukimų į kunigus yra gausu, tik okupacinė valdžia mažam skaičiui teleidžia įstoti į vienintelę viešai veikiančią Kau-no kunigų seminariją.

Lenkijos Bažnyčia skaičiais

Katalikų Bažnyčia Lenkijoje yra viena iš stipriausių ir veikliausių Bažnyčių pasaulyje. Iš 37 milijonų Lenkijos gyventojų 35 milijonai yra katalikai. Bažnyčios organizacija apima 27 vyskupijas, 8.528 parapijas. Parapijų skaičius nuolat auga. Per paskutinį dešimtmetį parapijų skaičius paaugo beveik visu tūkstančiu. Lenkija turi 97 vyskupus, iš kurių 3 kardinolai, beveik 22 tūkstančiai kunigų. Vienam kunigui tenka 1.600 tikinčiųjų. Lenkijoje veikia apie šimtas moterų ir apie 50 vyrų vienuolių. Moterų vienuolijose yra 25 tūkstančiai seserų vienuolių. Vyrų vienuolijose yra puspenkto tūkstančio kunigų ir pusantro tūkstančio brolių vienuolių. Vienuolių skaičius pastarajame dešimtmetyje sparčiai išaugo. Kasmet didėja seminaristų skaičius Kunigų seminarijose. Pavyzdžiui, 1974 m. Lenkijos vyskupijų (neskaitant vienuolių), Kunigų seminarijose bu-

vo 4.216 auklėtinių, 1984 m. šis skaičius išaugo iki 8.833. Tai yra per dešimtį metų paaugo 110 procentų. Bažnyčių lankymas sekundiniams įvairuoja nuo 35-kių iki 75 nušimčių.

Jono Pauliaus II apsilankymo Lenkijoje tikslas buvo atidaryti ir vadovauti antrajam tautiniam Lenkijos eucharistiniam kongresui. Pirmasis tautinis eucharistinis kongresas Lenkijoje įvyko prieš 57 m. Poznanėje. Lietuvoje toks tautinis eucharistinis kongresas įvyko ketveriais metais vėliau, tai yra prieš 53 m. Tai buvo visame pasaulyje sunkios ekonominės krizės laikai. Eucharistiniai kongresai daug prisidėjo prie dvasinės tautinių bendruomenių vienybės sukūrimo. Šiandien Lenkija taip pat išgyvena sunkią socialinę ir ekonominę krizę. Antrasis tautinis Lenkijos eucharistinis kongresas pabrėžia, kad Kristus yra kelias į visuotinį tautos atsinaujinimą.

A.A. ANTANUI MORKŪNUI

mirus Adelaidėje, jo liūdinčią žmoną, brolių Petrą Melbourno Parapijos choro chorvedį su šeima giliai užjaučiame.

Melbourno Parapijos Choras

A.A. ANTANUI MORKŪNUI

mirus Adelaidėje, jo brolių mūsų gerbiama choristą Petrą, jo skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Melbourno Dainos Sambūris

A.A. ANTANUI MORKŪNUI

mirus Adelaidėje, jo liūdinčią žmoną, brolių Petrą su šeima ir artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

V. J. Lazauskai
K. A. Mioldažiai

A. A. VYTAUTUI BERNOTUI

Sydnejuje mirus, jo žmoną Laimutę ir visą šeimą giliai užjaučiu ir kartu liūdžiu.

M. Žiogienė

Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresas

Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjunga kviečia Jus į

SVAJONIŲ KONCERTĄ

Canberroje, penktadienį, rugsėjo 11 d. 7.30 val. vak. Lietuvių Klube

Sydnejuje, sekmadienį, rugsėjo 13 d. 2.30 val. p.p. Lietuvių Klube

Geelonge, šeštadienį, rugsėjo 19 d. 7 val. vak. Lietuvių Namuose

Melbourne, sekmadienį, rugsėjo 20 d. 2.30 val. p.p. Lietuvių Namuose

Adelaidėje, sekmadienį, rugsėjo 27 d. 2.30 val. p.p. Lietuvių Namuose

KARTU SU

Petru Račkausku (Geel. Melb. Adel.).

Petru Garla (Melb.). ir

Arūnu Bruožiū visur.

Kaina \$ 8. Vaikams iki 15 metų VELTUI!

Pelnas skiriamas Australijos atstovams į Kongresą.

PADĖKA

Brangiam vyrui a.a. inž. Juliu Petraičiui mirus, reiškiam padėką visiems, kurie dalyvavo laidotuviuose, užprašė šv. Mišias, išreiškė užuojautą žodžiu ar kortelėmis, prel. Pr. Vaseriui už aplankymą namuose, aprūpinimą sakramentais, aukotas gedulingas pamaldas. Širdingai dėkoju Amerikoje dukrai Lilijai, žentui, anūkams: Rūtai, Gintukui už užprašytas šv. Mišias ir užuojautą.

Dėkoju anūkams: Bernardui, Steponui, Petru, Matui už karsto išnešimą iš bažnyčios. V. Millauskui už atskaitytas maldas, inž. K. Mioldažiui už tartą žodį kapinėse. Dėkoju visiems, kurie palydėjo vėlionį į amžino poilsio vietą. Sūnui Jurgiui už pasirūpinimą laidotuviemis. Visiems anūkam, marčiai Nolai, kurie paguodė skausmo valandoje, sūnui Jurgiui už gražiai paruoštas šermenis. Anūkam ir marčiai Nolai už patarnavimą šermenų metu.

Ypatingą padėką išreiškiu savo sūnui Jurgiui, kuris su meile pasiliko globoti mane skausmo ir liūdesio valandose. Visiems širdingas acių.

Giliam liūdesyje likę žmona Antanina, duktė Lilija, sūnus Jurgis ir anūka.

ADELAIDE

MOTERŲ SEKCIJOS PRASMINGOS VEIKLOS 35 M. SUKAKTIS

Rugpjūčio 22 d. Adelaidės lietuvių radijo programa skirta atžymėti Moterų sekcijos 35-kių metų veiklos ir atsiekto tikslo - įsigyti pastogės vyresnio amžiaus lietuviams, "Lietuvių židinio". J. Vaboliene supažindino klausytojus su moterų šakota veikla, kuri pareikalavo didelio pasišventimo ir pasiaukojimo. Adelaidės Bendruomenės Apyl. pirm. J. Stačiūnas Moterų sekciją įvertino ir padėkojo už socialinę globą visiems, kurie tik buvo jos reikalingi.

Gražiai įrengtų 6 butų pašventinimo apeigas rugpjūčio 23 d. atliko kun. J. Petraitis. Tą dieną oras buvo šaltas, ūkanotas, bet tik peržengus Lietuvii namų slenkstį 300 adelaidiškių pajuto tikrą Moterų sekcijos vaisingumą ir šilumą. Salės scena dekoruota plačia tautine juosta ir 35 metų jubiliejaus užrašu. Stalai skoningai papuošti, gausiai apkrauti užkandžiais. Iškilnių pravedėja N. Arminienė pasveikino svečius ir paprašė tylos minutę pagerbti mirusias neres, kurios nesulaukė šios iškilmingos šventės. Paprašė gerb. Kleboną palaiminti vaišių stalus, o Apyl. valdybos pirmininką pakelti šampano taures.

Svečiai pakilia nuotaika pagiedojo Valio, Ilgiausių Metų! Moterų sekcijos ilgametę pirm. R. Bajoriūnienę pasveikino susirinkusius, padėkojo liet. bendruomenės nariams, kurie rėmė organizacijos darbus finansiniai ir moraliai, Valdybos narėms už ištvėrmę, kurios nepalūžo kritiškais momentais siekiant užsibrėžto tikslo. Svečiams pasitiprinus sekė sveikinimai žodžiu ir raštu: sveikino Apyl. valdybos pirm. J. Stačiūnas, kun. klebonas J. Petraitis, Adel. liet. sąjungos pirm. P. Bielskis, patikėtinio vardu Navakas, G. Straukienė, Canberros Apyl. valdybos narė M. Balsienė, Savaitgalio mokyklos vedėjas Statnickas, Katalikių mot. draugijos pirm. S. Pusedriene, B. Jonavičienė, Sporto klubo "Vytis" pirm. R. Pocius, choro Lituania dirigentė G. Vasiliauskienė, Pensininkų klubo pirm. K. Kaminskas, Tėviškės Aidų redaktorius kun. dr. Pr. Daukny, teatro "Vaidila" režisierius V. Opulskis, LAS vardu Jaruševičius, A. Gučiuvienė Lietuviško židinio gyventojų vardu.

Raštu gauti sveikinimai iš JAV: M. Jasiūnienės, S. Stasiškienės, A. Čepiauskienės, kurios gyvendamos Adelaidėje buvo veiklios Mot. sekk. narės, J. Vanago iš Vokietijos, Sydney Liet. soc. globos draugijos valdybos (su dovana), Liet. sodybos patikėtinės T. Vingilienės, Brisbanės Apyl. vald. pirm. B. Mi-

kuženės, V. A. Kabailų iš Sydney, S. A. Pacevičių. Buvusio Adelaidės Apyl. pirm. C. J. Zamoiskio ir Vaidila teatro aktorių.

Iš šio gausaus sveiktųjų sąrašo ir pareiktų linkėjimų galima spręsti kokios pagarbos ir meilės yra užsitarnavusios visos Moterų sekcijos narės. Baigiant oficialią programos dalį, N. Arminienė tarė: Vainikas supintas iš gražiausių sveikinimų ir linkėjimų sukelia mums norą dar ilgai gyventi ir dirbti Adelaidės bendruomenei ir tėvynei Lietuvai.

Antrosios programos dalies pranešėja M. Stačiūnienė pasakė, kad išgirsime gražių dainų ir humoro. A. Kaminskienė ir A. Urnevičienė duetu padainavo A. Kačanausko Lopsinę, J. Juospaičio - Gromatėlę. Dainos buvo malonios klausytojų ausiai ir širdžiai. Sekė tetos Kliaudijos papasakoti nuotykius su Mot. sekcija. Tetą Kliaudiją - K. Vanagiene adelaidiškiai jau seniai pažįsta iš jos įgimto talento. Istorijos pamoka (miniatiūrinė operetė), kuri iškelia šių laikų aktualijas, vykusiai atliko šolo S. Guscia, akordeonu A. Grigonis, komiška apranga mokinukai - A. Lendraitienė, R. Bajoriūnienė, A. Pečiulis, J. Serelienė, A. Serelis ir K. Vilutienė. Apiplėšimas vidur dienį, suvaidino A. Petrikas ir A. Serelis. Šiuos du lengvo žanro pastatymus vykusiai paruošė G. Kemeraite - Vens, kurie sukėlė skanaus juoko. Adelaidės Moterų oktetas, vadovaujamas G. Vasiliauskienės, kaip visuomet pasi-odė puikiai, dainininkės puosė graži apranga. Jos padainavo J. Tallat - Kelpšos Sakė mane šiočia. A. Kačanausko Sesuo žydrioji Vilija, St. Simkaus Ganiau palšus jautelius ir M. K. Klajūno levos žydi.

Pavarčius Australijoje išleistą Metraščio I-ją dalį matome, kokiu kilnių tikslų vedamos moterų būrelis pasiryžo veikti ir 1952 m. įkūrė Moterų sekcijos branduolį, o 1959 m. valdybos sąraše matome pionieres: M. Jasiūnienę, S. Janavičienę, N. Varnauskienę, Garbaliuskienę, E. Bernaitienę, J. Serelienę ir amžinos garbės narę E. Reisonienę, kuri sucementavo ir nustatė gaires Moterų sekcijos veiklai. Jos rūpinosi išlaikyti lietuviškus papročius, tradicijas, ruošė bendras Kūčias, vaikučiams Kalėdų eglutę, lankė ir guodė ligočius, maitino savaitgalio ir lituanistinių kursų mokinius ir mokytojus, globojo chorą, šelpė vietos įvairias organizacijas, rengė įvairius kultūrinius rengimus. Siuntė Punsko lietuviams siuntinius, šelpė Vasario 16 gimnaziją Vokietijoje ir į ją išvykstančius mokinus. Ruošė tautodailės parodas, madų parodas, puosė Lietuvių na-

mus. Nors metų bėgyje daug kas keitėsi, daug narių iškeliavo amžinybėn, kurių vardai ir pavardės neišdils iš garbės sąrašų. Jų vieton stojo naujos jėgos ir pradėti planai vykdomi toliau. Keičiantis aplinkybėms ir panorus įsigyti nekilnojama turta, Moterų sekcijai teko prisitaikinti prie šio krašto įstatymų, kad įsigytų Soc. glob. draugijos pilnutinę teisę - inskorporuoti, ką jos 1981 metais ir padarė įsigydamos PALM Inc. Soc. globos draugijos pilnutinę narių teisę. 1986 m. gavusios \$ 111.000 valdžios paskolą per trumpą laiką su dideliu pasiryžimu ir darbu įsigijo lietuviams pastovų Lietuvos židinį, kurio vertė dabar siekia virš \$ 300.000.

Sunku surasti tinkamus padėkos ir įvertinimo žodžius PALM d-jos Moterų sekcijos įnašą į Adelaidės lietuvių bendruomenės gyvenimą ir atsiekimus. Tenka tik palinkėti visoms geros sveikatos ir Dievo palaimos ateities darbams.

E. Dainienė

AUSTRALIJS LIETUVIŲ FONDA S

Aukos AL Fondo

Per mūsų įgaliojinį Geelonge A. Obeliūną gauta:

A.a. Jonui Normantui mirus, vietoj gėlių aukojo: \$ 20 Melb. lietuvių karių Ramovė (340), \$ 15 V. Salkūnas (125), po \$ 10 Geelonge apylinkės valdyba (280), A. Jančiauskienė (93), J. S. Meiliūnai (882), B. Starinskienė (125), V. Sutas, A. A. Zvirbliai (155), \$ 6 R. Skėrienė, po \$ 5 V. Lazauskas (52), A. Obeliūnas (750), \$ 4 Abatniekas.

A.a. Genei Lazutkieniui Melbourn mirus, vietoj gėlių aukojo: \$ 50 J. Vingrienė, A. Vingrys, Dana Dagis su šeimomis (350), \$ 30 Virg. K. Vasaitienė (40), po \$ 20 V. G. Ališauskai (560), J. Balbata (235), J. E. Balčiūnai (670), A. V. Bladzevičiai (80), J. O. Bratiškai (53), L. Bučelis (1.155), E. V. Čižauskai, K. Lynikas (150), A. S. Obeliūnai (770), \$ 15 B. Terzoglou, po \$ 10 O. Baltrušaitis (30), D. Baltutienė (140), A. Z. Barila (15), M. Kemešienė (67), J. Kirby (20), I. O'Dwyer (80), A. Kesminas (185), R. V. Obeliūnai (60), L. K. Obeliūnai (70), M. O. Stumbras, E. I. Stumbras, E. Seikienė (45), A. J. Simkai (45), E. O. Schrederis (159), po \$ 5 V. Aglinskas, A. Kryžienė (10), V. Lazauskas (57), E. Markonienė (72), M. Medešienė (25), J. Paragienė (192) ir A. Urbonavičienė.

A.a. Izolinos Tamulevičienės ir a.a. B. Bunevičiaus atminimui \$ 40 aukojo J. E. Balčiūnai (710).

A.a. A. Bratanavičiui Adelaidėje mirus, jo atminimui Geelonge

sporto klubas Vytis aukojo \$ 20 (160).

Iš mūsų įgaliotinio B. Stašionio gauta: a.a. J. Laurinaičiui pagerbti, vietoj gėlių po \$ 20 E. Iz. Jonačiūnai (565), S. A. Mauragiai (155), L. Pukys.

A.a. Genei Lazutkieniui mirus, vietoj gėlių aukojo: \$ 25 V. M. Bučevičiai, po \$ 20 J. G. Bliokai, G. Kovalskienė.

A.a. V. Simniškiui mirus, vietoj gėlių aukojo: \$ 20 E. Iz. Jonačiūnai (585), po \$ 10 V. B. Barkai (320), Alfa Savickienė (85).

a. Petruui B.uzgai mirus, jo atminimui gautos aukos iš Newcastle per Dr. M. Seškų. Po \$ 10 Alf. Bajelis (50), R. Lapinskas (175), Dr. M. Seškus (75), S. Zukas (25), S. Daugela \$ 2 (12).

Per mūsų įgaliotinį Adelaidėje A. Zamoiskį: \$ 50 Adel. lietuvių katalikių moterų d-ja (280), \$ 20 M. Reinke (85), J. Sasnienė \$ 10 (20).

A.a. Vaclovui Norkui mirus, jo pagerbimui aukojo: \$ 60 V. Grigionis (6.375), po \$ 20 A. E. Eskirtai (181), A. J. Sabrinskai (310).

Nuoširdus ačių aukų rinkėjams ir visiems aukotojams.

Vincas Ališauskas
AL Fondo išdininkas

MELBOURNAS

BIBLIOTEKOS PRANEŠIMAS

Saltinių bibliotekai gauta: Gourley, Alan "Democracy and Treason in Australia"; a Guidebook for Australians who want to protect their human rights and liberties, First - Last Christian Publishing 87. Bronislaw Makowski "Litwini w Polsce 1920-1938", Panswowe Wydawnictwo Naukowe Warszawa 86 (A. Karazijienės dovana). Melbourne lietuvių bibliotekai gauta: K. Bradūno "Krikšto vanduo Joninių naktį", Chicago 87. V. Reimerio "Sarkos švarkas", II leid., Vilnius 81. Aukojo po \$ 10 O. Bratiškienė, V. Seštokas, po \$ 5 V. Lazauskas, S. Sikorskis. V. Sidabra įrišo viena knyga. Nuoširdi padėka.

J. Mikštas
Bibliotekos Vedėjas

LIETUVIŲ RADIO

VALANDELES

ADELAIDE SEBI - FM šeštadieniais nuo 9 v. iki 10 v. ryto.

CANBERRA 2XX ketvirtadieniais 7.30 val. vak.

MELBOURNE 3EA sekmad. 11 val. ryto, pirmad. 6.30 val. p.p.

SYDNEY 2EA šeštadieniais 10-11 val. prieš pietus.

BRISBANE 4EB kiekvieną ketvirtadienį 4.30 val. vak.

PERTH 6NR kas trečią antradienį 6.30 val. vak.

REMK AUSTRALIJS LIETUVIŲ FONDA

nes jo tikslas yra: — Skatinti remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių apraiškas AUSTRALIJOJ.

Fondą stiprinsime ir jį ugdydysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.
50 Errol Street, North Melbourne, Victoria.

Visą korespondenciją ir aukas prašome siųsti adresu:
PO. Box 11, North Melbourne, Vic. 3051.

AL Fondo Valdyba

"TEVIŠKES AIDŲ" SKAITYTOJAI I

Maloniai prašome visų apsimokėti prenumeratą. Kas nori gauti pakvitavimą, pridėti pašto ženklą. Adreso pakeitimui pridėti \$ 1. Nepamirškime ir savo dalį "Tėviškės Aidams" įrašyti į Testamentą. Dėkojame iš anksto.

ALK Federacijos Valdyba